

เจ้าจันทน์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน : กลวิธีการดัดแปลง นวนิยาย เป็นบทละครเวทีสำหรับเยาวชน Chaochunphomhorm, Niratphrathatinkhwean : Strategies to Adaptation a Novel into the Youth play script

ฉัตรชัย เบญโกภ^{1*} และ มนตรี มีเนียม²

Chutchai Benkob^{1*} and Montri meenium²

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง เจ้าจันทน์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน : การดัดแปลงนวนิยายเป็นละครเวทีสมัยใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการในการดัดแปลง นวนิยายเรื่องเจ้าจันทน์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ของมาลา คำจันทร์ เป็นบทละครเวทีสำหรับเยาวชนชื่อเดียวกัน ของ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดัดแปลงได้ใช้กลวิธีการดัดแปลงนวนิยายเป็นบทละครเวทีสำหรับเยาวชน ดังนี้ 1) เรียงลำดับเนื้อหาในการนำเสนอตามลำดับเวลาเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย 2) ดำเนินเรื่องด้วยการสร้างความขัดแย้งเป็นระยะๆ เพื่อสร้างความสนใจทั้งความขัดแย้งระหว่างตัวละครด้วยกันและความขัดแย้งภายในใจของ ตัวละคร 3) ใช้การร้ายรำและการขับร้องสร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้ชม 4) แทรกบทตลกขบขันเพื่อดึงดูดความสนใจและ 5) แทรกเหตุการณ์ปัจจุบันเข้าไปในละครเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกว่าการเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในละครเป็นเรื่องใกล้ตัว กลวิธีการดัดแปลงนวนิยายเป็นบทละครเวทีสำหรับเยาวชนทั้ง 5 ประการของผู้ดัดแปลงดังกล่าว เป็นไปเพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนและนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย

คำสำคัญ: การดัดแปลง นวนิยาย บทละครสำหรับเยาวชน

Abstract

This article is an issue of the research on Chaochunphomhorm, Niratphrathatinkhwean : A Novel Adaptation into A Modern play. It aims to study the strategies used in adaptation Jaojanpomhorm novel into the youth play script at Faculty of Liberal Arts, PSU. The finding shows that the strategies used in the adaptation are; sequencing of events to ease audience, arguing between players, dancing and singing to make audience amazed, inserting jokes to attract audience, and inserting present events to touch audience's daily life. However, the strategies used are adapted suitably to enhance the audience.

Keywords: Adaptation, Novel, the Youth Play Scrip

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* Corresponding author : muhammadali_madlee@hotmail.com

บทนำ

นวนิยาย คือ รูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมลายลักษณ์ แต่งในรูปของร้อยแก้ว มีลักษณะแตกต่างจากเรื่องแต่งแบบเดิม นวนิยาย หากแปลตามตัวอักษร นว แปลว่า ใหม่ นิยาย แปลว่า เรื่องเล่า ฉะนั้น นวนิยาย คือ นิยายแบบใหม่หรือเรื่องเล่าแบบใหม่ (รินฤทัย สัจจพันธุ์, 2554, น.3) นวนิยายเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่ให้ความบันเทิงเป็นจุดประสงค์หลัก ในขณะเดียวกัน ก็แทรกค่านิยม วิถีชีวิตของคนในสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และข้อมูลอื่น ๆ ด้วย (จุฑพร จันทนะสุด, 2543, น.2) แม่นวนิยายจะเป็นเรื่องเล่าที่ผู้เขียนมุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านมากกว่าจะให้ความรู้ที่จริง แต่ต้องยอมรับว่าภายใต้ความบันเทิงนั้น ผู้เขียนที่มีความสามารถย่อมต้องแฝงสิ่งที่มีคุณค่า อย่างใดอย่างหนึ่งไว้ให้แก่ผู้อ่านเสมอ และสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้ความบันเทิงนี้นับเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์ แก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2539, น.99) การเสพวรรณกรรมของคนในปัจจุบัน นอกจากจะเสพ ด้วยการอ่านแล้ว ยังสามารถเสพในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย เช่น การดัดแปลงวรรณกรรมที่เป็นหนังสือไปสู่รูปแบบใหม่ในแผ่นฟิล์มภาพยนตร์หรือเป็นละครเวที

เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน เป็นนวนิยายขนาดสั้นที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ประจำปี พ.ศ. 2534 บทประพันธ์ของ มาลา คำจันทร์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปี พ.ศ. 2556 กล่าวได้ว่า นวนิยายเรื่องนี้มีความวิจิตรในด้านความงามทางวรรณศิลป์และชั้นเชิงการประพันธ์ด้วยกลวิธีอันแยบคาย ดังส่วนหนึ่งของคำประกาศเกียรติคุณวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ประจำปี พ.ศ. 2534 ความว่า “เจ้าจันทร์ผมหอมฯ เป็นนวนิยายที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการค้นหาสัจจะหรือความจริงอันเป็นแก่นสารของชีวิต ซึ่งจะเกิดขึ้นกับใครก็ได้ ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม... จุดเด่นของนวนิยายเรื่องนี้ อยู่ที่การที่ผู้เขียนสามารถเล่าเรื่องด้วยการประพันธ์หลากหลาย เช่น การประยุกต์ขนบวรรณกรรมทั้งเก่าและใหม่ได้อย่างผสมกลมกลืน การดำเนินเรื่องโดยใช้ชนบของนิราศ และวรรณคดีเก่าของล้านนามาสานสอดเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง... คุณสมบัติพิเศษอีกประการหนึ่งของนวนิยายเรื่องนี้คืออรรถาธิบายของภาษาซึ่งมีกลิ่นอายของล้านนาและอุดมด้วยจินตภาพอันวิจิตร...” นอกจากนี้ อศิรยุทธนาท (2558, น.423-436) ได้กล่าวถึงรูปแบบของนวนิยายเรื่องนี้

ไว้ว่า เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน เป็นนวนิยายที่สร้างสรรค์อย่างสมภาคภูมิ มีเนื้อหาตลอดจนสาระความคิดที่ประเทืองปัญญา มีรูปแบบและกลการประพันธ์ที่ห่อหุ้มซ่อนบทความคิดอย่างแนบเนียนแยบยล อย่างน่าอัศจรรย์ใจว่าด้วยจุดมุ่งหมายการเขียนอันเรียบช้อยที่เสกสรรปั้นแต่งเรื่องราวความรักสามเส้าธรรมดา ๆ ให้เป็นวรรณกรรมล้ำค่า พิสูจน์ให้เห็นว่า ผู้เขียนเป็นศิลปินผู้สร้างสรรค์โดยแท้ คือเป็นผู้สามารถเห็นสาระสำคัญหรือความแท้จริงที่มีเร้นอยู่ในสิ่งใด ๆ และถ่ายทอดเป็นงานประพันธ์ที่สมบูรณ์ทางกลวิธีและลีลา ในขณะที่ รินฤทัย สัจจพันธุ์ (2558, น.437) กล่าวว่า มาลา คำจันทร์ สามารถแตงนวนิยายอันเป็นรูปแบบ คำประพันธ์อย่างใหม่ให้มีรากเหง้าของความเป็นวรรณคดีไทยและมีความสามารถในการสืบทอดขนบทาง วรรณศิลป์ของไทยให้คงอยู่ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนสร้างสรรค์ประสมประสานจนเป็นผลงานวรรณศิลป์ ที่ไพเราะงดงามและมีคุณค่า

จากลักษณะเด่นของกลวิธีในการนำเสนอและคุณค่าเนื้อหาของนวนิยายเรื่อง เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนดังกล่าว เป็นเหตุผลให้ผู้กำกับการแสดงซึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินการจัดละครเวทีประจำปี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เลื่อนนวนิยายเรื่องนี้มาดัดแปลงเป็นละครเวที ประจำปี 2558 เพื่อจัดแสดงให้ผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนนักศึกษาในจังหวัดสงขลา ได้ชม โดยผู้ดัดแปลงให้เหตุผลว่า “ในฐานะที่เป็นครูสอนภาษาไทย ต้องการให้เยาวชนได้สัมผัสกับวรรณกรรมที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์อันเป็นที่ประจักษ์ แต่เป็นที่รู้กันว่า เยาวชนในปัจจุบันอ่านหนังสือกันน้อยมาก โอกาสที่เขาจะได้เข้าถึงวรรณกรรมดี ๆ จึงมีค่อนข้างน้อย วิธีที่จะทำให้เขาเหล่านั้นได้รู้จักวรรณกรรมไทยอีกรูปแบบหนึ่งก็คือ การนำวรรณกรรมมาดัดแปลงเป็นบทละครเพื่อจัดแสดงเป็นละครเวทีให้พวกเขาได้ชม โดยหวังว่า ละครเรื่องนี้จะเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนส่วนหนึ่งกลับไปอ่านวรรณกรรมต้นเรื่อง เพื่อจะได้สัมผัสกับอรรถรสทางภาษา ในอีกลักษณะหนึ่ง” [มนตรี มีเนียม (สัมภาษณ์) 28 กันยายน 2559]

ละครอาจใช้เป็นสื่อการสอนที่จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้แสดงและผู้ชม กล่าวคือ ผู้แสดง จะได้รับประสบการณ์ในการเข้าใจผู้อื่น จากการเข้าถึงบริบทและจิตใจของตัวละครที่ตนสวมบทบาทอยู่ ในขณะที่ผู้ชมเมื่อได้ชมละครก็จะได้รับประสบการณ์รองที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด (อมรา

ปฐกัญญา, 2522 น.6) ด้วยเหตุนี้ การจัดให้นักเรียน นักศึกษาได้ชมละคร จึงเป็นวิธีการหนึ่ง ที่จะช่วยเสริมสร้าง การเรียนรู้ให้กับเยาวชน อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้เยาวชนเกิด จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย (นิล, 2539 อ้างถึง ใน โหมทิพย์ ต้นสุพงษ์, 2545:1) แม้ว่านวนิยายกับบทละคร จะเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีเช่นเดียวกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกัน ที่ลักษณะการสื่อสารที่นวนิยายเขียนเพื่ออ่าน และบทละครเขียนเพื่อใช้เป็นบทในการนำไปจัดแสดง ผู้วิจัย จึงสนใจจะศึกษาว่า ในกระบวนการดัดแปลงนวนิยายเรื่อง เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ของ มาลา คำจันทร์ เป็นบทละครเวทีสำหรับเยาวชนของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้ดัดแปลงได้ใช้กลวิธีการ ดัดแปลง วรรณกรรมต้นเรื่องเป็นบทละครเวทีอย่างไรจึงจะ สามารถดึงดูดผู้ชมกลุ่มเป้าหมายไว้ได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการในการดัดแปลงนวนิยายเรื่องเจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ของมาลา คำจันทร์ เป็น บทละครเวทีสำหรับเยาวชนชื่อเดียวกันของ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้เห็นกลวิธีที่ผู้ดัดแปลงเลือกใช้ให้สอดคล้องกับ เยาวชนซึ่งเป็นผู้ชมกลุ่มเป้าหมายในการดัดแปลงนวนิยายเป็น บทละครเวทีสำหรับเยาวชน
2. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่ครู อาจารย์ ผู้สอน วิชาภาษาไทยในการดัดแปลงวรรณกรรมเพื่อการอ่านเป็น วรรณกรรมเพื่อการแสดง สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยทั้งในและนอกชั้นเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาบทละครเวทีสำหรับเยาวชนเรื่อง เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กับนวนิยายเรื่องเจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ของ มาลา คำจันทร์ เพื่อจะเห็นว่าผู้ดัดแปลง ได้ใช้กลวิธีในการดัดแปลงนวนิยายเป็นบทละคร เวทีสำหรับเยาวชนอย่างไร

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในส่วนนี้ อยู่ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2559 – กุมภาพันธ์ 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และ งานวิจัยโดยเสนอผลงานการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการดัดแปลงนวนิยายเรื่องเจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนของ มาลา คำจันทร์เป็นบทละครเวที สำหรับเยาวชนชื่อเดียวกัน ของคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ พบว่า ผู้ดัดแปลงได้ใช้กลวิธี ดังนี้

1) เรียงลำดับเนื้อหาในการนำเสนอตามลำดับเวลา

กลวิธีนี้ผู้ดัดแปลงดำเนินการดัดแปลงโดยแบ่งเนื้อหาของ บทละครออกเป็น 3 องค์

องค์ที่ 1 มีทั้งหมด 10 ฉาก เป็นการปูพื้นให้เห็นปัญหา ที่เจ้าพ่อของเจ้าจันทร์ในฐานะผู้ปกครองล้านนาเชียงใหม่ต้อง เผชิญ คือ ความยากลำบากที่ต้องอยู่ภายใต้การปกครอง ของรัตนโกสินทร์หรือกรุงเทพฯและแสดงความสัมพันธ์ของ เจ้าจันทร์กับเจ้าหลานอินทนะในฐานะคนรักรวมทั้งการเข้ามา ของพ่อเลี้ยงผู้มั่งมี

องค์ที่ 2 มีทั้งหมด 16 ฉาก บอกเล่าถึงความจำเป็นที่ เจ้าจันทร์จะต้องแต่งงานกับพ่อเลี้ยงและต้องตัดใจจากเจ้าหลาน คนรัก โดยเจ้าพ่อของเจ้าจันทร์แจ้งให้เจ้าจันทร์รับรู้ถึงความ ทุกข์ยากของล้านนา และทางรอดเดียวที่มีก็คือ เจ้าจันทร์จะ ต้องเสียสละแต่งงานกับพ่อเลี้ยงเพื่อจะได้อาศัยทรัพย์สินของ พ่อเลี้ยงกอบกู้ความมั่นคงและมั่งมีให้กลับคืนมา เจ้าจันทร์ จำยอมแต่ก็มีข้อแม้ว่า ขอไปกราบพระธาตุอินทร์แขวนเพื่อ ปูพรมลอดพระธาตุก่อน ด้วยหวังว่า การประวิงเวลานี้จะมี หนทางหลีกเลี่ยงการแต่งงานกับพ่อเลี้ยงได้

องค์ที่ 3 มีทั้งหมด 6 ฉาก บอกเล่าเรื่องราวที่เจ้าจันทร์เดินทางไปบูชาพระธาตุอินทร์แขวนกับพ่อเลี้ยงและตัดสินใจแต่งงาน กับพ่อเลี้ยง เรื่องราวในองค์นี้แสดงให้เห็นความหมกมุ่น ที่เจ้าจันทร์มีต่อพ่อเลี้ยง และแสดงเงื่อนไขอันเป็นเสมือน

คำสัญญาของพ่อเลี้ยงกับเจ้าจันทน์ โดยพ่อเลี้ยงได้ให้คำสัตย์ไว้ว่า หากเจ้าจันทน์ปทุมผลอดพระธาตุได้สำเร็จ ตนจะยินยอมให้เจ้าจันทน์แต่งงานกับเจ้าหล้า คนรักของ เจ้าจันทน์ ด้วยความมั่นใจว่า จะปทุมผลอดพระธาตุได้เจ้าจันทน์ก็ให้สัจจาจาไว้เช่นกันว่าหากตนปทุมผลอดพระธาตุไม่ได้จะยอมแต่งงานกับพ่อเลี้ยงเมื่อเดินทางมาถึงพระธาตุอินทร์แขวน เจ้าจันทน์ปทุมผลอดพระธาตุไม่ได้ จึงต้องแต่งงานกับพ่อเลี้ยงในที่สุด

เห็นได้ว่า การเรียงลำดับเนื้อหาของผู้ดัดแปลง ดำเนินไปในลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน เป็นเหตุเป็นผลเหมาะสมกับวรรณกรรมเพื่อการแสดงหรือบทละครที่ใช้เพื่อการแสดง โดยเริ่มจากเงื่อนไขที่เจ้าจันทน์ซึ่งมีคนรักอยู่แล้ว ต้องจำใจจากคนรักมาแต่งงานกับผู้ที่พ่อสั่งให้เพื่อรักษาสัจจาเอาไว้ การดำเนินเรื่องในลักษณะนี้ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายต่างจากนวนิยายต้นเรื่องที่ใช้การเล่าเรื่องด้วยการเล่าย้อนกลับไป-มา ตามกระแสสำนึกของเจ้าจันทน์อันเป็นกลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาในวรรณกรรมเพื่อการอ่าน

2) ดำเนินเรื่องด้วยการสร้างปมปัญหาหรือความขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับตัวละคร ความขัดแย้งแรกอันเป็นชนวนสู่ความขัดแย้งอื่น ๆ คือ ความขัดแย้งระหว่างล้านนาเชียงใหม่กับรัตนโกสินทร์หรือกรุงเทพฯ อันเนื่องมาจากล้านนาตกอยู่ภายใต้การปกครองของกรุงเทพฯ เป็นผลให้ล้านนาต้องตกอยู่ในภาวะยากลำบากสูญเสียรายได้จากการทำป่าไม้ให้แก่รัตนโกสินทร์ เจ้าพ่อของเจ้าจันทน์จึงเกิดความ แค้นเคือง ต้องการให้ล้านนาเป็นอิสระจากกรุงเทพฯ ดังปรากฏในบทสนทนาระหว่างเจ้าพ่อของเจ้าจันทน์กับ เจ้าน้อยน้องชาย ตั้งแต่ฉากที่ 1 ในองก์ที่ 1 ดังนี้

เจ้าน้อย ในกาลนี้ พวกเมืองกอกแคว้นได้ เข้าครอบงำเราจนสิ้นแล้วเจ้าพี่ นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจอาญาของชาวเมืองกอกจนมิดหัวเสียแล้ว จะทำอันใดจงเร่งคิดทေးเจ้าพี่

เจ้าพ่อ พี่แค้นนัก ทั้งที่บรรพบุรุษของเรา สวามิภักดิ์ต่อกรุงเทพฯ รัตนโกสินทร์ น้อมแผ่นดินเข้าพึ่งโพธิสมภาร ส่งดอกไม้เงินดอกไม้ทอง ไปเป็นของบรรณาการมิได้ขาด กลับมายึดกุมเมืองเราจนหมดสิ้น...

ความขัดแย้งที่ 2 เป็นความขัดแย้งระหว่างเจ้าจันทน์กับเจ้าพ่อของเจ้าจันทน์อันเป็นผลมาจากความขัดแย้งแรก คือ เมื่อล้านนาเชียงใหม่ตกอยู่ในภาวะยากลำบาก ขาดแคลนกำลังทรัพย์ที่จะกอบกู้บ้านเมืองให้พ้นจากการปกครองของกรุงเทพฯ เจ้าพ่อของเจ้าจันทน์จึงหาทางรอดให้กับอาณาจักรด้วยการให้เจ้าจันทน์แต่งงานกับพ่อเลี้ยง ผู้มีมัมเพื่อกอบกู้ความมั่นคงของแผ่นดินให้กลับคืนมา เจ้าจันทน์จำต้องรับคำสั่งของเจ้าพ่อเพื่อเห็นแก่บ้านเมือง ทั้งๆที่ไม่ยินยอม เพราะมีเจ้าหล้าเป็น คนรักอยู่แล้วดังปรากฏในบทสนทนาระหว่างเจ้าพ่อของเจ้าจันทน์กับเจ้าจันทน์ในองก์ที่ 2 ฉากที่ 7 ดังนี้

เจ้าพ่อ เจ้าจันทน์ลูกรัก ลูกเหมือนแก้วตาแก้วใจของพ่อ ฟังคำพ่อให้ตื่นลูก เงินทองพ่อมีเท่าใดก็หมดแล้ว มันหมดไปเมื่อนานนักแล้ว พ่อตั้งหลังแข็งอยู่ได้ ก็เพราะพ่อเลี้ยงมันค้ำหลังพ่ออยู่ มันรักลูก รักแท้รักหนา มันค้ำหนุนเราไว้ทุกอย่าง คุ้มใหญ่เรือนหลวงของเรา ผูกพ่ายมาหลายปีนานนักแล้ว มอดปลวกเจาะรูกินเนื้อในเหลือแต่โครงนอกเท่านั้น บัดนี้พ่อเลี้ยงมันค้ายันไว้ คุ้มหลวงเรือนเราก็ทลายลงแล้ว

เจ้าจันทน์ ลูกรู้แล้วเจ้าพ่อ ลูกจะแต่งงานกับพ่อเลี้ยง (ร้องเจ้าจันทน์ไปทอดเสียงเครือ) เจ้าแก้ว ยืนฟ้า ลูกรักของพ่อ

เจ้าพ่อ ลูกรู้แล้วเจ้าพ่อ ลูกจะแต่งงานกับพ่อเลี้ยง (ร้องเจ้าจันทน์ไปทอดเสียงเครือ) เจ้าแก้ว ยืนฟ้า ลูกรักของพ่อ

เจ้าจันทน์ ขัดติยะนาริชาติเชื้อมีหน้าที่ต้องทำ ลูกโตแล้วเจ้าพ่อ อายุสาวแล้ว รู้เรื่องรู้ความหมดแล้ว ลูกจะทำหน้าที่ของลูก แต่เจ้าพ่อของลูก ลูกขอเวลาสักสองปี ขอให้ลูกได้มีโอกาสไปไหว้พระธาตุก่อน ลูกขอเท่านั้นเจ้าพ่อเจ้าแม่

ความขัดแย้งที่ 3 เป็นความขัดแย้งระหว่างเจ้าจันทน์กับพ่อเลี้ยง อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความขัดแย้งที่ 2 ที่เจ้าจันทน์จำต้องแต่งงานกับพ่อเลี้ยงโดยที่ใจยังมีความรักต่อเจ้าหล้าอย่างเปี่ยมล้น จึงแสดงความชิงชังพ่อเลี้ยง เมื่อเห็นว่าพ่อเลี้ยงเข้ามาใกล้ชิดและแสดงอำนาจบาปที่มีต่อตน ดังปรากฏในฉากที่ 5 องก์ที่ 2 ที่พ่อเลี้ยงเข้ามาในคุ่มที่เจ้าจันทน์พำนัก เจ้าจันทน์ตกใจและแสดงอาการรังเกียจพ่อเลี้ยงดังบทสนทนาระหว่างเจ้าจันทน์กับพ่อเลี้ยง ดังนี้

พ่อเลี้ยง วันที่ข้าแต่งกับเจ้าจันทน์ ข้าจะเกณฑ์คนเข้า
ขบวนสักเจ็ดร้อย ข้าจะเอาเมืองเชียงใหม่
ตั้งเด็ดเล่าสามปีบจบ

เจ้าจันทน์ เราว่าสุรวัย แต่ขอเราปฐมลอดพระธาตุ
แก้บนก่อน แล้วค่อยมาว่ากันเรื่องนี้ใหม่

พ่อเลี้ยง บ่มีประโยชน์เจ้าจันทน์ ผมหอมเลี้ยงได้ แต่
ปฐมลอดพระธาตุอินทร์แขวนบ่ได้ บ่มีผลอด
ได้เด็ดขาด หินหักหนักล้านติดหน้าผา
อย่างนั้น อย่าว่าแต่เส้นผมเลย สุดแต่ลม
ยังลอบได้ ร้อยอื่นหมื่นแสน บ่เชื่อข้า
แต่เรื่องนี้ขอให้เชื่อข้าเถอะ

เจ้าจันทน์ เรื่องของเรา เราเชื่อของเรา สู้สมควร
ก้าวกาย สู้มีสิทธิ์ว่ากล่าว เรื่องนี้ พ่อเลี้ยง

พ่อเลี้ยง แต่เจ้าพ่อรับเงินของหมั้นของหมายข้า
แล้ว ซื้อเชียงใหม่ได้เกือบครึ่งเมืองด้วยข้า

เจ้าจันทน์ พ่อเลี้ยง สูดอกคุ่มไป ไปเดี๋ยวนี้

พ่อเลี้ยง เจ้าจันทน์ซังซ้านัก คำพูดคำจาข้าว่าด้วย
ชื่อ จะเคียดข้าก็เคียดเทอะสับไปมือหน้า
แล้ววันหนึ่งเจ้าจันทน์จะต้องรักข้า

เจ้าจันทน์ รอรอตายเสียก่อน พ่อเลี้ยง เกิดใหม่ชาติ
หน้า บางทีเราจะรักสุ

พ่อเลี้ยง ชาตินี้แหละ บ่ต้องถึงชาติหน้า ข้าจะให้
เจ้าจันทน์รักข้าให้ได้

เจ้าจันทน์ สูดอกคุ่มไป เดี่ยวนี้

ความขัดแย้งที่ 4 เป็นความขัดแย้งภายในจิตใจของเจ้า
จันทน์ที่ต้องทำตามหน้าที่ของลูกที่ต้องแต่งงานกับพ่อเลี้ยง แต่ใจ
ก็ยังติดเจ้าหล้า คนรักไม่ขาดอันเป็นผลมาจากความขัดแย้งที่ 2
ดังปรากฏในองก์ที่ 2 ฉากที่ 9 ตอนที่เจ้าหล้ามาเยือนคอยพบ
หน้าเจ้าจันทน์ ในขณะที่เจ้าจันทน์ยืมนมเจ้าหล้าแต่ไม่สามารถ
ลงไปพบคนรักได้จึงร่ำพิงถึงเจ้าหล้า ด้วยความทุกข์ระทมว่า

เจ้าจันทน์ เจ้าพี่ เจ้าพี่ของน้อง ทุกซอกของเจ้าพี่มี
เท่าใด จิตใจของน้อง หากทุกซอกซ่องเป็น
สองเท่า น้องรับคำเจ้าพ่อของน้องแล้วว่า
น้องจะแต่งงานกับพ่อเลี้ยง หากน้องลง
ไปพบเจ้าพี่ น้องก็คือนางไพร่แพศยา
คบหาสองชาย บ่แม่นางนางแก้วแจ่มดวง
ของเจ้าพี่อีกแล้ว

ความขัดแย้งที่ 5 เป็นความขัดแย้งภายในใจของเจ้าจันทน์
อีกครั้งหนึ่งอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความขัดแย้งที่ 2 และ 3 ที่
เจ้าจันทน์จำต้องแต่งงานกับพ่อเลี้ยงชายที่ตนไม่รัก แต่ในขณะ
เดียวกันพ่อเลี้ยงก็ทุ่มเทความรักความเอาใจใส่และปกป้อง
เจ้าจันทน์อย่างสุดความสามารถตลอดการเดินทางไปบูชาพระ
ธาตุนิรหะวัน ถึงขั้นยอมสละชีวิตปกป้องเจ้าจันทน์จากพวก
คนป่าจนได้รับบาดเจ็บ เจ้าจันทน์เริ่มตระหนักถึงความดีของ
พ่อเลี้ยง ความขัดแย้งภายในใจของเจ้าจันทน์ในครั้งนี้คือการต้อง
ตัดสินใจเลือกระหว่างเจ้าหล้าคนรักกับพ่อเลี้ยง แต่ในที่สุด
เมื่อการเสี่ยงปฐมลอดพระธาตุไม่สำเร็จ เจ้าจันทน์จึงตัดสินใจ
แต่งงานกับพ่อเลี้ยงตามคำสัตย์ที่ให้ไว้และขออุปมาศแก้ว
ที่พ่อเลี้ยงให้ไว้ไปขายเพื่อนำเงินไปบูรณะพระธาตุให้งดงาม
สมคำรำลือ และให้ได้ครองคู่กับเจ้าหล้าในชาติหน้า ดังคำ
อธิษฐานของเจ้าจันทน์ในองก์ที่ 3 ฉากที่ 6 ซึ่งเป็นฉากสุดท้าย
ของบทละคร ดังนี้

เจ้าจันทน์ พระธาตุนิรหะวันหมายแทนเอาเป็น
สรณะยึดพึ่งประจำตัว พระธาตุเจ้าอินทร์
แขวนหมายแทนเอามาหาเกศแก้วจุฬามณี
บนสวรรค์ ผมหอมข้าได้ตัดปลายบูชาตั้ง
สัตย์ปฏิญาณไว้แล้ว อยู่ดีเทอะพระธาตุเจ้า
ข้าน้อยด้อยต่ำได้ไปไหว้สาแล้ว พระธาตุ
ทรุดโทรมบ่เลาบังาม ข้าจะไปสร้างใหม่
ให้งามสุกปลั่ง ดังคำลือ เจ้าหล้าอินท
หานิสสรส่วนบุญน้องถวายเพื่อพี่ จักแต่ง
จักสร้างอุปัฏฐากอุปัถม์บุรณะพระธาตุ
ก็เพื่อพี่ ชาติหน้าบุญมีเราคอยอยู่ร่วมกัน
เทอะเจ้า

ความขัดแย้งครั้งสำคัญๆในบทละครดังกล่าว เป็นความ
ขัดแย้งที่มีผลต่อการดำเนินเรื่องให้ผู้ชมได้ติดตามอย่างใกล้ชิด
เพื่อจะได้รู้ว่าความขัดแย้งเหล่านั้นจะคลี่คลายลงอย่างไร
ตัวละครจะสามารถขจัดปัญหาอันเป็นความขัดแย้งนั้นได้
อย่างไรโดยผู้ดัดแปลงได้เริ่มฉากแรก องก์แรก ด้วยปมปัญหาที่
เป็นชนวนของเรื่องราวทั้งหมด คือความขัดแย้งระหว่างล้านนา
กับรัตนโกสินทร์ ซึ่งผู้ดัดแปลงเลือกใช้เปิดเรื่องเพื่อดึงดูดความ
สนใจจากผู้ชม จากนั้นผู้ดัดแปลงก็สร้างความขัดแย้งที่เป็นผล
มาจากความขัดแย้งแรกเป็นระยะ ๆ ได้แก่ความขัดแย้งในใจ
ของเจ้าจันทน์ที่ต้องแต่งงานกับพ่อเลี้ยง ชายที่ไม่ได้รักเพื่อรักษา

ความมั่นคงของบ้านเมือง ความขัดแย้งยังดำเนินไปอย่างต่อเนื่องระหว่างเจ้าจันทกับพ่อเลี้ยงโดยเจ้าจันทแสดงความชิงชังรังเกียจพ่อเลี้ยงอย่างนอกลู่นอกทาง ในขณะที่ความขัดแย้งระหว่างเจ้าจันทกับเจ้าหล้าคนรักของเจ้าจันทดำเนินไปในลักษณะที่เจ้าหล้าไม่เข้าใจเหตุผลในการตัดสินใจที่จะแต่งงานกับพ่อเลี้ยงของเจ้าจันท และแม้ว่าเจ้าจันทจะยังรักเจ้าหล้า แต่เมื่อการเสี่ยงปูลมลดพระธาตุไม่สำเร็จ เจ้าจันทจึงตัดสินใจแต่งงานกับพ่อเลี้ยงตามคำสั่งที่ตนได้ให้ไว้

3) ใช้การร้ายรำและการขับร้องเพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้ชม

กลวิธีในลำดับต่อไปที่ผู้ดัดแปลงเลือกใช้เพื่อเพิ่มอรรถรสในการรับชมของผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย คือ การใช้การร้ายรำและการขับร้องมาประกอบการนำเสนอ ซึ่งปรากฏทั้งหมด 2 ฉาก คือ ฉากที่ 10 องค์ที่ 2 ใช้การ ร้ายรำ “พ่อนนกิงกะหฺร่า” ซึ่งมีลักษณะลีลาการร้ายรำที่เลียนแบบการเคลื่อนไหวของนก การแสดงชนิดนี้เป็นการแสดงของชาวไทยใหญ่และไม่ปรากฏในวรรณกรรมต้นเรื่อง แต่ด้วยลักษณะการร้ายรำที่ชวนให้ตื่นตาตื่นใจและเป็นศิลปะการร้ายรำของภาคเหนือ ผู้ดัดแปลงจึงนำมาใช้ประกอบการสร้างบรรยากาศที่ครึกครื้น สนุกสนานเนื่องในพิธีรับขวัญเจ้าจันทที่พื้นและหายจากอาการป่วย ในขณะเดียวกัน ผู้ดัดแปลงก็ใช้ฉากนี้เป็นโอกาสให้พ่อเลี้ยงได้พินิจเจ้าจันทอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ส่วนการขับร้องที่ปรากฏในบทละคร คือ ฉากที่ 9 องค์ที่ 2 ตอนที่เจ้าหล้ามายืนคอยพบหน้าเจ้าจันทในตอนกลางคืน ในขณะที่เจ้าจันทยืนมองเจ้าหล้าแต่ไม่สามารถลงไปพบได้ นับเป็นฉากที่สะท้อนอารมณ์อย่างยิ่งอีกฉากหนึ่ง ผู้ดัดแปลงได้ให้เจ้าหล้าพรรณนาความรู้สึกทุกขระทมและการพลัดพรากที่ต้องเผชิญด้วยการขับร้องเพลง “ลาวดวงเดือน” ซึ่งเป็นบทเพลงที่ต่างยุคต่างสมัยในเรื่อง แต่เนื้อหาของบทเพลงสามารถสื่อความในใจของเจ้าหล้าได้ ท่อนเพลงที่ใช้ขับร้องในการแสดงคือ

เจ้าหล้า โอ้ละหนอ ดวงเดือนเอย พี่มาเฝ้า รักเจ้าสาวคำดวง โอ้ตึกแล้วหนอ พี่ขอลาถ่วงอกพี่เป็นห่วง รักเจ้าดวงเดือนเอย ขอลาแล้ว เจ้าแก้วโกสุม พี่นี้รักเจ้าหนอขวัญตาเรียม จะหาไหนมาเทียม เจ้าดวงเดือนเอย...

จากเนื้อเพลงท่อนดังกล่าวที่ใช้เปรียบเทียบ ดวงเดือน กับเจ้าจันท ซึ่งหมายถึงหญิงผู้สูงศักดิ์อันเป็นที่รักยิ่ง ไม่อาจที่จะลดตัวลงมาสู่ที่ต่ำได้ สรรพนาม พี่ หมายถึงตัวของเจ้าหล้าที่เฝ้ารอคอยพบหน้าเจ้าจันทอยู่ทุกค่ำคืน กล่าวได้ว่า เพลงลาวดวงเดือนท่อนนี้ได้แสดงความรู้สึกห่วงหาอาวรณของเจ้าหล้า ที่มีต่อเจ้าจันทได้อย่างลึกซึ้งกินใจยิ่งกว่าการใช้คำพูดพรรณนา กลวิธีที่ผู้ดัดแปลงเพิ่มการร้ายรำและการขับร้องเพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้ชมดังกล่าว เป็นศิลปะที่ผู้ดัดแปลงประยุกต์ใช้เพื่อทำให้ละครดำเนินไปอย่างลื่นไหลและมีสีสันชวนติดตาม แม้ว่าการ พ่อนนกิงกะหฺร่าในพิธีรับขวัญเจ้าจันทและการขับร้องเพลงลาวดวงเดือนที่เจ้าหล้าใช้สื่อความรักและอาลัย ถึงเจ้าจันทจะไม่ปรากฏในวรรณกรรมต้นเรื่องก็ตาม แต่การใช้การร้ายรำและการขับร้องมาผสมผสานกับการนำเสนอเนื้อหา สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

4) แทรกบทตลกขบขันเพื่อดึงดูดความสนใจ

กลวิธีที่ผู้ดัดแปลงเลือกใช้เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ชมกลุ่มเป้าหมายอีกกลวิธีหนึ่งคือ การแทรกบทตลกขบขันเข้าไปในละคร การแทรกบทตลกขบขัน มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการดึงดูดความสนใจและติดตามละครของเยาวชนอย่าง ไม่เบื่อหน่าย ตัวละครที่สร้างความขบขันภายในเรื่อง คือ พองคำ และสืมาয়ผู้ติดตามรับใช้เจ้าจันท รวมทั้งหมองเฒ่าผู้ติดตามรับใช้พ่อเลี้ยงโดยผู้ดัดแปลงได้สอดแทรกบทตลกขบขันไว้ดังตัวอย่าง

ฉากที่ 6 องค์ที่ 1 เป็นฉากที่ผู้ดัดแปลงสร้างความตลกขบขันด้วยการให้พองคำกับสืมายสนทนาถึงการฟ้นไข่ของเจ้าจันท โดยพองคำจะนำข่าวการฟ้นไข่ของเจ้าจันทไปบอกเล่าให้คนในคุ้มได้รับรู้โดยทั่วกัน ในขณะที่สืมายแสดงอาการตื่นเต้นจนเกินจริง และเมื่อกล่าวถึงเจ้าหล้าคนรักของเจ้าจันทที่สืมายมีความเห็นว่าเป็นผู้ที่คู่ควรกับเจ้าจันท สืมายก็แสดงอาการเขินอายประหนึ่งว่าตนเองคือเจ้าจันทและเจ้าหล้า คือคนรักของตน ดังบทสนทนาของสืมาย

สืมาย เจ้าจันทหายไข่ ข้าอยากให้เจ้าจันทกับเจ้าหล้าแต่งงานเหลือเกินเจ้าหล้ารูปก็งามรู้หลักรู้แหลมกว้างขวางนัก ทั้งหนังสือฝายล้านนาและฝายใต้ เจ้าจันทก็เอยมองค์ทรงลักษณ์ งามเกลาลึง ดังแก้งัด

งามเหมือนเดือนส่องหล้า บมีโผจะเหมาะ
จะสมกัน อย่างนี้อีกแล้ว

ในขณะที่บทบาทของหม่องเลย ผู้ติดตามรับใช้พ่อเลี้ยง
ในเรื่อง เป็นตัวละครที่สร้างความสนุกสนาน แก่ผู้ชมได้
เป็นอย่างมาก โดยผู้ดัดแปลงกำหนดให้ตัวละครตัวนี้มีกิริยา
ท่าทาง ตรงกันข้ามกับบุคลิกจริง ดังตัวอย่างบทสนทนาในฉากที่
16 องค์ที่ 2 ที่สืมาพยายามจะยั่วยุหยวนล้อมให้หม่องเลย
เล่าว่ามาอยู่ในการปกครองของพ่อเลี้ยงได้อย่างไร จนกระทั่ง
หม่องเลยยอมเล่าถึงเหตุการณ์ในอดีตตอนที่ต้องสูญเสียลูกเมีย
ด้วยสำเนียงภาษาถิ่นใต้หรือพูด “ทองแดง” ที่ชวนขบขันไว้ดังนี้

หม่องเลย เมียกับลูกจมน้ำตายหมด เมียตายไม่เสียใจ
เท่าไร แต่ลูกตายสิ มันเสียใจเหลือแสน
โอ้ อุ-อุ ลูกพ่

สืมา นำสงสารจริง ๆ แล้วอุ-อุ ลูกหม่องเลยนี้
มันเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายกันละ

หม่องเลย มันเป็นผู้หญิงเลือก

สืมา เพศทางเลือก เราไม่เข้าใจ เพศทางเลือก
มันจะเป็นจะไหมดหม่องเลยก็เป็นเหมือนพ่อมัน
นี่ไง เข้าใจยัง

สืมา อ้อ เข้าใจแล้ว

เห็นได้ว่า การแทรกบทตลกขบขันเข้าไปในละครโดยที่
ผู้ชมกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนนักศึกษา เป็นกลวิธีที่สำคัญ
อย่างยิ่งที่ผู้ดัดแปลงสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ชมเกิดความสุข
สนุกสนาน ผ่อนคลายอารมณ์จากเนื้อหาที่มีความเข้มข้นและตึงเครียด
จากความขัดแย้งต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว บทตลกขบขันจึง
มีบทบาทในการตรึงผู้ชมไว้เพื่อให้ติดตามละครกระทั่งจบการ
แสดง

**5) แทรกเหตุการณ์ปัจจุบันเข้าไปในละครเพื่อให้ผู้ชม
รู้สึกว้าเหวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในละครเป็นเรื่อง
ใกล้ตัว**

กลวิธีสุดท้ายที่ผู้ดัดแปลงใช้ในการดัดแปลงนวนิยายเป็น
บทละครเวที คือ การแทรกเหตุการณ์ปัจจุบันเข้าไปในละคร
โดยเพิ่มตัวละคร หม่องเลย ให้มีบทบาทเป็นผู้ติดตามรับใช้
พ่อเลี้ยงและมีชาติพันธุ์เป็นโรฮิงยา ดังบทสนทนาที่สืมา
คนรับใช้ของเจ้าจันทร์พยายามซักถามหม่องเลยว่ามีอยู่ภายใต้
การปกครองของพ่อเลี้ยงได้อย่างไร ในฉากที่ 16 องค์ที่ 2 ว่า

สืมา หม่องเลย เราเห็นสุมากับพ่อเลี้ยงตั้งแต่
วันแรก เคยได้ถามสุมาอยู่มากับพ่อเลี้ยง
ได้จะได

หม่องเลย เราไม่อยากรื้อฟื้นเรื่องเก่า พูดแล้วมันก็
เศร้าก็โศก

สืมา มันไม่ต้องเล่าก็ได้ เรากลับละ

หม่องเลย เดี่ยว เล่าก็ได้ เรากับครอบครัวอาศัยอยู่ที่
รัฐยะไข่ ลงเรือหนีตายมาทั้งหมู่บ้าน เรือ
เกิดจมเพราะพายุ เรารวยน้ำอยู่สามวัน
สามคืน จึงขึ้นฝั่งมาได้...

นอกจากนี้ ความเมตตาของพ่อเลี้ยงที่มีต่อหม่องเลย
แม้จะมีสถานะชาติพันธุ์เป็นโรฮิงยาซึ่งปรากฏในบทสนทนา
ระหว่างพ่อเลี้ยงกับหม่องเลยที่ต้องการทราบตัวตนที่แท้จริง
ของพ่อเลี้ยงในฉากที่ 2 องค์ที่ 3 ว่า

พ่อเลี้ยง แล้วพ่อเลี้ยงนายของสุ มันไปเรียนไปรู้
มาจากไหน ถึงอ่านถึงเขียนได้

หม่องเลย มันไม่ใช่การของเราที่จะไปสุรู้ เป็นทาส
รับใช้ก็แบกก็หามไป จะไปรู้ได้จะไควว่า
เจ้านายไปเรียนไปรู้มาแต่โต เรารู้แต่ว่า
พ่อเลี้ยง มีเมตตากับข้าทาส ไม่เจ็บไม่ไข้
ก็ดูแลให้กินให้นอนอิ่ม

การที่ผู้ดัดแปลงเพิ่มเติมตัวละครหม่องเลยที่มีชาติพันธุ์
โรฮิงยาเข้าไปก็เพื่อให้ผู้ชมรับรู้ว้า ละครที่กำลังชมอยู่นั้นมี
เรื่องราวหรือเนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัว เนื่องจากเรื่องราว
ของชาวโรฮิงยาซึ่งอาศัยอยู่ในรัฐยะไข่ ทางตอนเหนือของ
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์กำลังเป็นที่สนใจของ
สังคมโลก ในประเด็นที่ถูกเมียนมาร์ผลักดันชาติพันธุ์นี้ออก
นอกประเทศ บางกลุ่มต้องอพยพลอยเรืออยู่กลางทะเลโดย
ไม่มีประเทศใดยอมรับ ในขณะที่เดียวกัน บทบาทของหม่อง
เลยในแง่ความจงรักภักดีที่มีต่อพ่อเลี้ยงยังเป็นการสะท้อน
ความดีงามของพ่อเลี้ยงที่ได้อุปการะเลี้ยงดูบุคคลที่ตกทุกข์
ได้ยากให้เจ้าจันทร์ได้รับรู้ด้วย สรุปและอภิปรายผลละครเวที
เป็นสื่อสมัยใหม่ที่มีศักยภาพในการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ซึ่ง
เป็นผู้ชมได้เป็นอย่างดีด้วยเทคโนโลยีการใช้ แสง สี เสียง ประกอบ
การฟังบทสนทนาของตัวละครและดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบน

เวที ไปพร้อมกัน ดังที่ พิชรินทร์ มหิทธิกร (2551, น.45) ได้เสนอมุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับประโยชน์ของละครเวทีไว้ว่า การที่เยาวชนได้เรียนรู้เรื่องราวจากเนื้อหาละครที่ถูกหยิบยก ขึ้นมานำเสนอ เยาวชนจะมีโอกาสได้คิดทบทวนเหตุการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่ตนเองกำลังเผชิญ และอาจนำไปสู่หนทางที่เยาวชนจะได้มีโอกาสเลือกใช้ในการแก้ไข ปัญหาเพิ่มมากขึ้น

จากศักยภาพของสื่อละครเวทีดังกล่าว ผู้ดัดแปลง นวนิยายเรื่องเจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุ-อินทร์แขวน เป็นบทละครชื่อเดียวกัน ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์จึงได้ใช้กลวิธีดัดแปลงวรรณกรรมเพื่อการอ่าน เป็นวรรณกรรมเพื่อการแสดง ให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะ ของสื่อและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย 5 ลักษณะ ได้แก่ การเรียงลำดับเนื้อหาในการนำเสนอตามลำดับเวลาเพื่อให้ผู้ชม เข้าใจได้ง่าย การดำเนินเรื่องด้วยการสร้างความขัดแย้งเป็น ระยะ ๆ เพื่อสร้างความสนใจทั้งความขัดแย้งระหว่างตัวละคร ด้วยกันและความขัดแย้งภายในใจของตัวละคร ใช้การร้ายรา และการขับร้องสร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้ชม แทรกบท ตลกขบขันเพื่อดึงดูดความสนใจและแทรกเหตุการณ์ปัจจุบัน เข้าไปในละครเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกว่าการ์ตูนหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในละครเป็นเรื่องใกล้ตัว กลวิธีการดัดแปลงของ ผู้ดัดแปลงทั้ง 5 ลักษณะนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน (2542, น.32-33) ที่กล่าวไว้ว่า หน้าที่ของ ภาพยนตร์และละครมีอยู่ 4 ประการ คือ 1) ต้องเล่าเรื่องให้ ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย 2) ต้องสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้ชมด้วยการ

แสดงหรือใช้เสียงประกอบ 3) ต้องสื่อความคิดให้ผู้ชมสามารถ นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้และ 4) สร้างความตื่นตาตื่นใจ ที่เกิดจากการแสดงหรือได้ยินเสียงดนตรี อีกทั้งยังสอดคล้อง กับ ธัญจิรา ดวงแก้ว (2553, น.19) ที่กล่าวว่า เยาวชนหรือ วัยรุ่นมักชื่นชอบความตื่นเต้น ใฝ่หาความแปลกใหม่ ไม่ชอบ ความซ้ำซากจำเจ ดังนั้น การดัดแปลงนวนิยายเรื่องเจ้าจันทร์ ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนเป็นบทละครเวที ของคณะ ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เพื่อให้เยาวชนได้ชม จึงสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของสื่อและความสนใจของผู้ชม กลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ครู อาจารย์ ผู้สอนวิชาภาษาไทยที่ประสงค์จะดัดแปลง วรรณกรรมเพื่อการอ่านเป็นวรรณกรรมเพื่อการแสดงสำหรับ นำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยทั้งในและ นอกชั้นเรียน จะต้องพิจารณาผู้ชมกลุ่มเป้าหมายด้วยว่า ผู้ชม คือใคร เพื่อจะได้ใช้กลวิธีการดัดแปลงที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับเพศและวัยของผู้ชม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในส่วนนี้มุ่งศึกษาการดัดแปลงนวนิยายเป็น บทละครเวที ดังนั้น ผู้ที่สนใจการดัดแปลงวรรณกรรมเพื่อการ อ่านเป็นวรรณกรรมเพื่อการแสดง อาจจะศึกษาการดัดแปลง วรรณกรรมเป็นบทการแสดงในสื่อสมัยใหม่ประเภทอื่น ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ หรือ ภาพยนตร์

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน. (2542). **จินตทัศน์ทางสังคมในภาษาสื่อมวลชน โครงการหนังสือชุดวิจัยและพัฒนานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ
- จักรฤษณ์ ดวงพัตรา. (2544). **แปล แปลง และแปรรูปละคร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม.
- จตุพร จันทนะสุด. (2543). **วิเคราะห์นวนิยายเรื่องร่มฉัตรของทมยันตี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธัญจิรา ดวงแก้ว. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-มหาบัณฑิต, สาขาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บทละครประจำปี (2558). **เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน**. คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มาลา คำจันทร์. (2555). **เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน**. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2554). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 14 : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2547). **“เจ้าจันทร์ผมหอม การสืบทอดขนบทางวรรณศิลป์”** ใน 25 ปีซีไรต์ : รวมบทวิจารณ์ คัดสรรค, หน้า 437-441. กรุงเทพฯ : มติชน.
- วรชรินทร์ อุดเมืองคำ. (2551). **“การศึกษาวรรณกรรมแนววัฒนธรรมประชานิยม เรื่อง สังข์ทอง ฉบับต่างๆ”** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต , สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2539). **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินต์.
- ไหมทิพย์ ดันสุพงษ์. (2545). **“หน้าที่ของภาษาในบทละครเพื่อเยาวชนของโครงการสื่อชาวบ้าน (คณะละครมะขามป้อม)”** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,ปัตตานี.
- อศิรยุทธนาท .(2547). **“การเดินทางสู่สังข์ทองของเจ้าจันทร์ผมหอม”**ใน 25 ปีซีไรต์ : รวมบทวิจารณ์คัดสรรค, หน้า 415-422. กรุงเทพฯ : มติชน.

บุคลากร

- มนตรี มีเนียม (ผู้ให้สัมภาษณ์). ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2559.